

Democràcia cultural i democratització: un conflicte persistent en la política cultural local

Publicat per [Interacció](#) [1] el 14/01/2022 - 11:34 | Última modificació: 28/04/2026 - 08:24

Aquesta recerca proposa una lectura de llarg abast sobre les polítiques culturals contemporànies a partir d'una tensió que les travessa des dels seus orígens: la que existeix entre democratització cultural i democràcia cultural. La primera s'ha orientat històricament a ampliar l'accés a la cultura, mentre que la segona planteja la necessitat de reconèixer la ciutadania com a subjecte actiu en la producció i definició cultural. La tesi analitza com aquesta tensió es reconfigura en el context recent de les polítiques culturals locals, especialment en el cicle polític 2015-2019 vinculat als governs municipalistes.

El treball combina una revisió teòrica amb una anàlisi empírica centrada principalment en la ciutat de Madrid, amb contrastos en altres contextos urbans com Barcelona, Saragossa, A Coruña o Cadis. Aquesta aproximació permet observar no només els discursos, sinó també les condicions reals d'implementació de les polítiques.

Un dels resultats centrals és la identificació d'un discurs cultural municipalista compartit, alineat amb els principis de la democràcia cultural. Aquest discurs posa l'accent en la participació, la proximitat, la descentralització i la cultura com a bé comú. Tanmateix, el pas del discurs a la pràctica genera friccions significatives. Les polítiques desplegades mostren un intent de canvi, però sovint limitat en la seva profunditat i abast.

Fernández Naves identifica diverses fonts d'aquestes tensions. D'una banda, les inèrcies institucionals i els marcs administratius dificulten la transformació de les polítiques. De l'altra, apareixen conflictes interns dins dels propis governs i tensions amb els agents culturals i socials. Aquestes dinàmiques acaben configurant un escenari en què les aspiracions de democratització profunda es veuen parcialment bloquejades o reconduïdes cap a formes més convencionals d'acció cultural.

En aquest context, la participació ciutadana esdevé un camp central d'anàlisi. Tot i l'impuls de mecanismes participatius i de governança col·laborativa, la seva efectivitat és desigual. La recerca mostra que aquests processos sovint conviuen amb estructures de decisió tradicionals, generant una coexistència de models que no sempre es resol de manera coherent.

El treball també aborda la relació entre cultura i condicions materials. La precarietat del sector cultural, les limitacions pressupostàries i les tensions derivades de la gestió institucional condicionen la capacitat real de desplegar polítiques transformadores. En aquest sentit, la cultura és analitzada no només com a discurs o dret, sinó com a pràctica situada en un marc econòmic i institucional concret.

El resultat és una lectura matisada del període: més que una ruptura, es produeix un intent de desplaçament del model cultural, travessat per contradiccions. La tensió entre democratització i democràcia cultural no desapareix, sinó que es reformula en noves condicions.

Fernández Naves deixa oberta una qüestió de fons per a les polítiques culturals locals: fins a quin punt és possible transformar els models culturals des de dins de les institucions, i amb quins instruments es pot sostenir aquest canvi sense que quedi reduït a un desplaçament discursiu.

Referència

Fernández Naves, G. (2021). *Las tensiones entre democracia y democratización cultural en el ámbito de la política cultural local (2015-2019)* [Tesi doctoral, Universitat de Barcelona]. Dipòsit Digital de la UB. <https://hdl.handle.net/10803/674099> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2022/democracia-democratitzacio-cultural>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://hdl.handle.net/10803/674099>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/4105>